

Ярослав Заблоцький

Чому я За. Чому я Проти.
Дитячі зуби — дорослі відповіді

Київ - Львів
Центр Дитячої Стоматології «Клініка Заблоцького»
2016

Заблоцький Я.

Чому я ЗА. Чому я Проти. Дитячі зуби - дорослі відповіді/ Ярослав Заблоцький

Авторський колектив: Солонько Г., Заблоцька О., Пришко З., Пайкуш В., Костюченко Л., Долгова М., Пономарьова Н., Дмитришин І., Розман В., Гук У., Іванів І. 2016 - 77 ст.

Третє видання - перероблене та доповнене.

«Немає більшої гарантії ніж гарантія прізвища»

Книга написана з метою допомогти дорослим батькам зрозуміти, що таке стоматологічне здоров'я дітей, як правильно доглядати за зубами дітей, як говорити з ними про стоматологію, як формувати правильні звички, щоб у них не було потреби в складних стоматологічних втручаннях та лікування під наркозом в майбутньому.

Стоматолог — це друг, до якого дитина має приходити із задоволенням, а не з відчуттям боязні та страху.

Книга орієнтована на подружні пари, що очікують народження дитини, а також на молодих батьків, що мають дітей від 6 місяців і старше.

© Центр Дитячої Стоматології «Клініка Заблоцького», текст, 2016

© Центр Дитячої Стоматології «Клініка Заблоцького», ілюстрації, 2016

Всі права застережено

Для батьків, які люблять своїх дітей

З вдячністю своїй дружині Зеновії за доброту і терпіння – я писав та редагував цю книжку на морі, в той час, як у моєї дружини були зовсім інші плани на нашу відпустку.

Дякую моїй доньці Оленці, керівнику Центру Дитячої Стоматології у Львові, яка час від часу невпинно нагадувала мені, що я міг би бути кращим батьком, якби ПРАВИЛЬНО чистив їй зуби у дитинстві.

Сину Олегу, який дозволив розповісти його особисту історію і використати у книжці свої фотографії.

Київській та львівській команді моїх лікарів та асистентів, які не тільки брали участь у написанні цієї книжки, але й щоденно турбуються про наших великих та маленьких пацієнтів.

Валерії Жук, яка наполягала на першому виданні цієї книжки.

Окрема вдячність Катерині Булавінової, моєму другу, педіатру, медичному експерту дитячого фонду ООН ЮНІСЕФ в Україні, за натхнення, що книжка вийшла саме такою, якою ви її бачите.

ЗМІСТ

Ярослав Заблоцький

- 8 Моя історія
- 17 Моя філософія

Олена Заблоцька

- 24 Що таке стоматологічна клініка для дітей
- 27 Вагітність та догляд за зубами
- 29 Треба чи не треба видаляти зуби “мудрості”?

Зоряна Пришко

- 32 Що таке пломбування зубів?
- 33 Що таке глибоке фторування зубів?
- 34 Що таке сріблення зубів?
- 34 Що таке герметизація зубів?

Марія Долгова

- 35 Прорізування перших зубів у дитини та перший візит до стоматолога
- 37 Ранній або пляшечковий карієс

Наталія Пономарьова

- 39 Лікування зубів у дітей

Галина Солонько

- 44 Лікування дітей під наркозом

Володимир Пайкуш

- 48 Що таке наркоз?
- 48 До, під час та після наркозу. Що слід знати батькам?

Лариса Костюченко

- 52 Стоматит – що це таке, і хто головний: педіатр чи стоматолог?
- 53 Стовбурові клітини молочних зубів

Віталія Розман

- 56 Гігієнічний догляд за ротовою порожниною у дітей
- 60 Професійна гігієна у дітей

Ірина Дмитришин

- 63 Перший візит до ортодонта

Уляна Гук, Іванна Іванів

- 69 Оклюзійна хвороба у дітей

- 74 Стандарти турботи

Моя історія

Мене звати Ярослав Заблоцький. Я доктор медичних наук і професор, майже 30 років викладав у медичному університеті. Проте, в першу чергу, вже більш ніж 30 років я практикуючий стоматолог і маю достатній досвід роботи у приватній медицині. З моменту відкриття моєї першої приватної стоматологічної клініки минуло вже 20 років. Сьогодні у мене їх три: у Києві — Центр Стоматологічної Імплантації, у Львові – одна клініка для дорослих, а друга – для дітей.

Усі клініки названі моїм прізвищем: я вважаю, що немає більшої гарантії, ніж гарантія прізвища. Назвати клініку своїм прізвищем було правильним рішенням, прийнятим мною 20 років назад. Воно, швидше за все, вплинуло і на життєвий вибір моїх дітей. Я вважаю себе щасливою людиною, адже двоє моїх дітей пішли шляхом батька і вирішили стати стоматологами. Моя донька Оленка три роки навчалась у Львові, два роки — у Відні й три роки — у

Кракові. Сьогодні вона — стоматолог-хірург, керує Центром Дитячої Стоматології у Львові. Мій син Олег три роки навчався на лікувальному факультеті в Україні, закінчив Ягелонський університет, став загальним лікарем у Кракові та проходить стажування в Австрії та Німеччині для того, щоб стати кращим щелепно-лицевим хірургом в Україні.

Думаю, що років через п'ять, коли мій син повернеться в Україну, до назви «Клініка Заблоцького» я зможу додати уточнення «Батько і діти».

Київ

Львів

Болгарія, Софія

Першу приватну клініку я проектував із наміром зробити її не маленьким кабінетом, а великим центром — п'ять лікувальних кабінетів, рентген-кабінет та окрема стерилізаційна. Ми прак-

тично одразу почали займатися лікуванням дітей, виділивши для цього окремий кабінет. Наш дитячий лікар працював п'ять днів на тиждень, через певний час ми вже мали запис на кілька місяців вперед. Проте, за ці 20 років я зрозумів, що турбота про дорослих і турбота про дітей дуже відрізняються. Я відчув, що коли я дійсно турбуюся про чужих дітей і хочу не просто вирішувати конкретну проблему, а гарантувати здорове майбутнє, я мушу докладати ще більше зусиль. Я вирішив відкривати спеціалізовані стоматологічні клініки виключно для лікування дітей і створити там справжню атмосферу як для дітей, так і для батьків. У Львові я відкрив Центр Дитячої Стоматології, а у Києві на базі свого Центру Стоматологічної Імплантації я виділив суботу і неділю, коли клініка займається виключно дітьми. Для мене дуже важливо надавати дітям таку турботу, яка відповідає моїй філософії лікаря, батька та дідуся!

На жаль, радянська дитяча стоматологія, яку успадкувала Україна, була побудована на вирішенні проблем, а не на їх попе-

редженні. Україна так і не стала Швецією, де люди не знають, що таке карієс, адже там його просто НЕМАЄ!

Я й зараз пам'ятаю, як багато років тому мене спитали, що зробить дитина у Швеції, коли її пригостять цукеркою? Я знав, що у Швеції карієс – це рідкість, тому спочатку подумав, що діти, напевно, настільки виховані, що навіть не їдять цукерок. Але з іншого боку, думав я, усі діти люблять цукерки. Тоді як? Виявилося, все просто. Якщо дитину пригостять на вулиці, вона принесе цукерку додому чи до школи, з'їсть її та одразу почистить зуби! Ось що значить профілактика!

Проте, більшість українців не просто не усвідомлює важливого значення профілактики, але й взагалі не знає, що означає це поняття. Профілактика – це не лікування, а заходи, спрямовані на попередження захворювань та усунення впливу факторів ризику. Профілактика не коштує великих грошей і потребує лише уваги та турботи близьких.

Раніше мені здавалося, що все дуже просто – потрібно лише розповісти батькам, бабусям та дідусям про потребу догляду за молочними та постійними зубами, і вони будуть регулярно приводити своїх дітей та онуків на профілактичні огляди до лікаря-стоматолога. Здорові зуби для дитини так само важливі й потребують такої ж уваги, як і здоров'я всіх інших органів. Батьки так люблять приходити до різних спеціалістів чи здавати аналізи, а про зуби просто забувають.

Діти, які народились в незалежній Україні, як і за часів СРСР, бояться стоматологів, звуків та запахів стоматологічної поліклініки. З часом цей страх наростає, і перед нами постає доросла

людина, яка придумує все що завгодно, аби не відвідувати стоматолога. Вона йде до стоматолога тільки тоді, коли ігнорувати проблему вже неможливо – з'являється гострий біль, немає чим жувати, псується зовнішній вигляд, мучить запах з рота. Впевнений, що у кожного із Вас є знайомі чи родичі, які поводять себе саме так. Це реальність. Погодьтеся, для більшості українців стоматологія – це “вимушений” попит, адже до лікаря-стоматолога йдуть лише за гострої необхідності.

Нам, дорослим, потрібно усвідомити свою відповідальність перед дітьми, які виростуть і спитають, чому в них нерівні зуби, чому так багато пломб, чому ми не навчили, чи чому не примушували їх чистити зуби. Можливо, ще не пізно задуматися та усвідомити, що рішення відвідувати чи не відвідувати стоматолога у Вашій сім'ї приймаєте Ви, а не Ваші діти.

Той факт, що я вже був лікарем, коли у мене народилися діти, не вберегло їх від стоматологічних проблем. Тепер у мене двоє внуків і ми робимо все, щоб не повторювати цих помилок!

Моя донька Оленка, яка сьогодні вже працює стоматологом і має двох маленьких дітей, сказала, що могла б не мати кількох пломб, якби я краще чистив їй зуби, коли вона була маленькою!

Коли моєму сину Олегу, було 20 років, він був дуже зайнятий навчанням у медичному університеті, потім – вступом до закордонного ВУЗу, адаптацією до навчання в чужій країні. Олег пропустив кілька контрольних візитів до стоматолога. Це все при тому, що у його батька власна стоматологічна клініка, адміністратори якої систематично нагадували про потребу контрольних візитів! Згодом, змусивши його прийти на контрольний візит, я з жахом для

себе побачив, що його красиві та здорові зуби стираються. Сьогодні тільки провідні стоматологи розуміють, що це за проблема. Стирання свідчить про порушення не в самих зубах, а в зубощелепній системі. Раніше на це не звертали увагу, не знали причин виникнення, способів попередження та лікування цієї проблеми. Стоматологи ставили пломби, вони випадали, потім знову ставили пломби, не шукаючи причин стирання зубів чи тріщин емалі. Така хвороба часто трапляється у молодих людей, і здебільшого зумовлена ззовні невидимим неправильним співвідношенням верхніх та нижніх зубів. Ми виготовили сину спеціальну пластмасову капу (пластинку), яку треба одягати на ніч, щоб зупинити процес стирання. Проте, Олег не повірив, що стирання зубів йому чимось загрожує і відмовився одягати капу. Мені довелося зробити спеціальну презентацію і за допомогою “Photoshop” продемонструвати сину, який вигляд він матиме через 10 років, якщо не піклуватиметься про своє стоматологічне здоров'я!

Сьогодні, у своїх 25 років він носить брекети та щоночі спить у капі (пластмасова пластинка, подібна до такої, яку боксери одягають під час гри).

З особистих спостережень та розмов зі своїми дорослими та маленькими пацієнтами, я зрозумів, що батьки, бабусі та дідусі не мають достатньої культури, навичок та знань для правильного догляду за зубами дітей. Все, що вони мають, — це суміш особистих страхів радянського та пострадянського минулого. Звук бормашини, запах стоматологічних кабінетів, страх заразитися якоюсь інфекцією і нашарована на це інформація з реклами, в якій завжди показують щось незрозуміле про кальцій чи яєчні шкарлупи. Все це створює хибне уявлення про стоматологічне здоров'я. На жаль, більшість людей думає: якщо дитина не скаржиться на зубний біль, значить, зуби у неї здорові.

Дивно, що інформацією про догляд за зубами здебільшого не володіють і педіатри, які часто займаються дітьми протягом першого року життя. Більшість із них не знає, що за молочними зубами слід доглядати не менш ретельно, ніж за постійними, не акцентує увагу батьків на цій проблемі, не знає, що таке “пляшковий карієс”. Педіатри чомусь не розповідають батькам, що маленькі діти можуть повністю обходитися без цукру, меду чи шоколаду, адже вони не знають, що це таке.

Батьки приводять дитину до стоматолога для вирішення вже наявної проблеми, а не для того, щоб порадитися з лікарем і зробити все, щоб цієї проблеми не було. Готуючи дитину до візиту в стоматологічну клініку, батьки зазвичай кажуть: “Не бійся, нічого боліти не буде”, тим самим психологічно налаштовуючи дитину на біль. Часто батьки почувають себе незручно, що привели дитину до стоматолога, мучаться відчуттям вини, що привели її до того, хто зробить дитині боляче.

Таке почуття незручності та «оберігання» дитини від стоматолога часто призводить до того, що у малюка, скажімо, у віці 2-3 років, мало не всі 20 молочних зубів уражені карієсом. Така дитина погано спить, погано їсть, проте батьки звертають увагу на проблему лише тоді, коли у малюка підіймається температура, він починає плакати й капризувати.

Як вилікувати зуби у такої дитини? Як зробити укол (анестезію), коли у неї все болить, і вона не хоче відкривати рот? Запросити кілька кремезних чоловіків, щоб вони тримали дитину під час лікування, прив'язати до крісла та не звертати увагу на крик?

Пізно обговорювати з батьками те, що варто було робити раніше, щоб завадити виникненню таких проблем. Потрібно приймати рішення, що робити саме зараз!

На мою думку, у схожих випадках, коли є гостра потреба у лікуванні, проте неможливо ефективно співпрацювати з дитиною, існує лише один порятунок – лікування зубів під наркозом!

«Я ЗА лікування зубів під наркозом і ПРОТИ насильницького лікування, яке є неминучим, адже не лікувати зуби вже неможливо!»

За звичайних умов, навіть при ефективній місцевій анестезії, неможливо вилікувати всі хворі зуби за один раз, тому насилля над дитиною одним візитом не завершиться. Воно продовжуватиметься і сягне десятка візитів до вже ненависного, за цей час, стоматолога!

Лікування зубів під наркозом дає можливість “приспати” дитину і за 1,5 – 2 години вилікувати усі хворі зуби. Водночас у дитини не залишаться негативні спогади про це лікування – вона їх не пам’ятатиме!

Ще однією причиною написання цієї книжки є діти з особливими потребами. Наша клініка мало не щодня працює із дітьми з особливими потребами (ДЦП, синдром Дауна, діти з вадами серця, аутизм), у яких багато хворих зубів. Батьки не знають, куди звертатися у таких складних випадках, а більшість стоматологів відмовляються від лікування таких дітей. Діти потребують особливого підходу, адже під час візиту з ними важко комунікувати навіть для того, щоб вилікувати хоча б один зуб чи просто попросити відкрити рот, щоб оглянути зуби. Лікування під наркозом – єдиний вихід із такої ситуації.

Дорогі батьки!

Забудьте про Швецію, де у дітей немає карієсу! «Відкрийте» для себе Америку, адже там, за умов множинного карієсу та для дітей з особливими потребами лікування зубів під наркозом вважають стандартною процедурою.

Я вирішив написати цю книгу не для того, щоб рекомендувати лікування зубів під наркозом, а для того, щоб змінити ставлення більшості українців до стоматології. Я вирішив допомогти дорослим зрозуміти, що таке стоматологічне здоров’я дітей, як доглядати за зубами дітей, як правильно говорити з ними про стоматологію, як формувати правильні звички, щоб у них не було потреби лікувати зуби під наркозом. Я вважаю, що рекомендації для батьків повинні бути зрозумілими, чіткими та обґрунтованими.

Моя філософія

Головне, що Ви відчуваєте під час візиту в нашу клініку, це те, що вона виключно **ДЛЯ ДІТЕЙ**. Ми намагалися зробити так, щоб із клінікою у дітей були лише приємні асоціації, щоб вони хотіли повертатися сюди не один раз. Це місце, де можна гратися, де діти завжди отримують подарунки, де на них чекає їх **ДРУГ** – стоматолог!

Ми розділили почекальню (приймальню) на зону для зовсім маленьких та більш дорослих дітей, виокремили місце для ігор і малювання, поставили спеціальні столики LEGO. Ми підібрали мультфільми, які можна дивитися під час лікування на моніторах, спеціально змонтованих на стоматологічних установках і на стелі. У почекальні (приймальні) ми демонструємо кліпи з піснями, танцями і спортивними виступами за участі наших маленьких пацієнтів. Такі відеозаписи приносять батьки, адже за багато років спілкування вони вважають нас своїми друзями і прагнуть разом із нами тішитися здобутками своїх дітей.

Для нас важлива не зовнішня привабливість приймальні чи клініки, а особлива атмосфера, яка прирівнює візит у клініку до відвідування ІГРОЛЕНДА або дитячої школи розвитку. Комфорт дитячої клініки – це насамперед психологічний комфорт, який формує у дитини асоціацію з ПРИЄМНИМ, на відміну від досвіду радянських людей – нездійснену мрію про стоматологію БЕЗ болю.

Ми подбали про комфорт не тільки для дітей, а й для батьків. Ще у 1998 році ми зробили в кабінетах прозорі двері, щоб батькам було зручно спостерігати за лікуванням їхніх дітей, водночас перебуваючи за межами кабінету. У Києві та у Львові, в новій клініці для дітей, ми зробили не тільки прозорі двері, але й прозорі стіни! Ми зробили все, щоб батьки могли не тільки бачити, але й чути, що відбувається в кабінеті, де лікують їхню дитину.

Дуже багато часу ми виділяємо на консультацію, а також на пояснення того, що зроблено після кожного відвідування стоматолога з обов'язковим обговоренням мети наступного візиту, навіть

якщо він запланований аж через шість місяців. Консультація – це наша родзинка! Ми обговорюємо з батьками те, що відбувається з дитиною на момент звернення, як дитина буде розвиватися надалі, як правильно доглядати за її зубами, коли і до якого спеціаліста звертатися.

Проте, зазвичай на цьому консультація не завершується. Діалог з батьками часто має своє продовження, адже робота з дітьми має свою специфіку. Зазвичай, на консультацію рідко приходять і тато, і мама разом. Часто приходять хтось один із батьків, бабуся, дідусь або навіть няня. Ми вважаємо, що у складних випадках, коли потрібно приймати рішення, наприклад, для лікування зубів дитини під наркозом чи для встановлення дитині будь-яких стоматологічних апаратів, потрібна ще одна консультація – і краще для всієї родини. Ми дійшли таких висновків з власного 20-річного досвіду лікування дітей. Часто буває так, що на консультації, наприклад, щодо ортодонтичного лікування, присутній тато, а рішення вдома ухвалює мама, яка про цю консультацію нічого не знає. Тато просто забув про це сказати або не вважав проблему актуальною. Через кілька років мама може спитати, чому ми не повідомили їй про існування проблеми, яка тепер потребує вже зовсім іншого вирішення.

Звичним продовженням консультації є спілкування батьків дитини чи сімейного лікаря (педіатра) з нашими лікарями та анестезіологами.

Ми усвідомлюємо, що батьки наших маленьких пацієнтів — люди, які живуть у сучасному світі, повному метушні та складних завдань, тому ми розробили спеціальні системи нагадувань! Ми нагадаємо, коли минуло шість місяців після останнього візиту, і

коли потрібно планувати наступний; коли дитину треба показати лікарю-ортодонту, щоб перевірити стан прикусу – змикання зубів у дитини; коли дітям варто зробити рентгенограму і разом з лікарем обговорити долю восьмих зубів (зубів мудрості), які здебільшого потребують видалення; коли треба поспілкуватися з педіатром чи іммунологом про ті чи інші щеплення. Ми розкажемо жінкам, які збираються народжувати, що впливає на майбутній стан зубів дитини, на якому місяці вагітності проходить формування молочних та постійних зубів і, що важливо, як доглядати за зубами під час вагітності.

Ми регулярно проводимо лекції для батьків та майбутніх мам про те, якою повинна бути батьківська турбота за зубами дитини, розказуємо про турботу, яку може взяти на себе наша клініка, аж до часу, поки дитина не виросте.

Одним із важливих аспектів нашої філософії є Ваша безпека. Вже у 1998-му році ми запровадили стандарт дезінфекції та стерилізації стоматологічних наконечників після кожного, не лише хірургічного, втручання. Тобто після звичайного візиту пацієнта, коли на інструментах може залишитися невидима для ока частин-

ка крові. Це важливо, адже вірусним гепатитом заразитись дуже легко. Без наконечника не можна зробити жодної стоматологічної маніпуляції, навіть пломби! Ми одні з небагатьох у світі, хто СТЕРИЛІЗУЄ стоматологічні наконечники після кожного пацієнта. Незважаючи на загальне підвищення стандартів інфекційного контролю у світі, у зв'язку з високими ризиками інфекцій, зокрема гепатиту В і С, лише поодинокі клініки Європи можуть продемонструвати такі високі стандарти безпеки.

Ми були першими у світі, хто придбав систему “Мультимедія” — внутрішньоротові відеокамери, які дають можливість демонструвати пацієнтам не лише уражені карієсом зуби, але й весь хід стоматологічних втручань на екрані монітора, розміщеного на стоматологічній установці. Уявіть собі, наскільки простіше домовитися з дитиною, якщо вона бачить свої зуби на екрані.

В нашій дитячій клініці працюють спеціалісти різних напрямків, тому що я принципово проти лікарів-“універсалів”. Я вважаю, що кожна проблема потребує спеціального та тонкого підходу. У нас є не тільки лікарі-ортодonti, які займаються виправленням прикусу при явних проблемах (криві зуби, вроджена відсутність зубів, непропорційні щелепи), але й спеціалісти-гнатологи, які досліджують усю зубо-щелепну систему підлітків без видимих ознак існування проблеми (як у мого сина).

Особливість нашого підходу до профілактики в тому, що у нас є спеціальний лікар, який займається професійною гігієною у дітей. Кожні півроку наші маленькі пацієнти приходять до стоматолога-гігієніста, щоб провести чищення зубів та попередити захворювання зубів та ясен. Саме цей лікар проводить моніторинг стоматологічного здоров'я дитини: контролює наявність карієсу,

ознак порушення прикусу, і в разі потреби скеровує до відповідних спеціалістів. У цьому допомагає і наша медична документація, в яку під час кожного візиту заносять нові дані, що дозволяють робити об'єктивні висновки, наприклад, чи краще дитина чистить зуби порівняно з минулим роком.

Враховуючи наш досвід з лікування каріозної хвороби (коли більшість, а часом і всі 20 зубів дитини уражені карієсом) та лікування дітей з особливими потребами (ДЦП, синдром Дауна, аутизм, хвороби серця), у нас є налагоджена система лікування дітей під наркозом (загальним знеболенням). Сьогодні, завдяки кваліфікованим спеціалістам, сучасному обладнанню та медикаментам наркоз суттєво відрізняється від того, який залишився в нашій пам'яті з минулого.

В клініці працює команда спеціалістів різних напрямків, тож я попросив кожного лікаря дати чіткі рекомендації, як правильно піклуватися про здоров'я зубів Ваших дітей. Як правильно це робити на різних етапах їх росту та розвитку для того, щоб Вашій дитині не потрібне було лікування зубів під наркозом. Я вирішив розповісти що ми робили, робимо та будемо робити для того, щоб Ваші діти вирости з красивими та здоровими зубами.

Нам не байдуже!

Олена Заблоцька

кандидат медичних наук,
стоматолог-хірург, керівник
Центру Дитячої Стоматології
«Клініка Заблоцького»

Що таке стоматологічна клініка для дітей

Дитячих стоматологів небагато. І це не дивно. Більшість стоматологів надають перевагу “безпроблемним” дорослим, які не кричать і не плачуть, які приходять на прийом без батьків, бабусь і дідусів, що задають багато запитань та сперечаються між собою. Стоматологічне лікування дітей — це велика відповідальність!

Відповідальність насамперед полягає в тому, щоб зробити для дитини все найкраще на різних етапах розвитку її зубів, адже це буде гарантією здоров'я її зубів у дорослому віці. Відповідальність в тому, щоб прищепити дитині позитивне ставлення до стоматології. Тоді в дорослому віці людина буде приходити до стоматолога регулярно. Прищепити правильні навички щоденного догляду за зубами, тоді, коли дитина виросте, то приходитиме до стоматолога лише на профілактику, адже у неї не буде потреби у лікуванні.

Все це можливо зробити лише за умови, коли батьки мають повну інформацію, навіщо все це, і що конкретно ви їм пропонуєте. Наприклад, батьки бачать перелом, а потім гіпс, то втручання здається очевидним, коли зуб болить – це теж їм зрозуміло. Коли ж мова йде про профілактику та майбутнє – це не так очевидно і потребує більшої уваги батьків та зрозумілих пояснень лікаря.

Саме тому, ми приділяємо стільки часу консультаціям та навчанню батьків. Ми розробили систему нагадувань для батьків дітей різного віку, адже у дітей все швидко змінюється, а моніторинг, що і коли потрібно дитині, залежить не тільки від необхідності задіяти додаткових працівників клініки, але й інших спеціалістів в педіатрії і не тільки.

Ми не тільки лікуємо дитині зуби за зверненням, але й слідкуємо за тим, коли і до якого спеціаліста в стоматології (гігієніста, терапевта, ортодонта) запрошувати дитину для профілактичних та контрольних візитів. У випадку відкладеного візиту, ми беремо на себе зобов'язання нагадати батькам про невідкладність та організувати такий візит у зручний для всіх час.

На відміну від звичної метушні, коли маленького пацієнта перенаправляють із клінки в клініку, із кабінета в кабінет, у нас все відбувається в одному місці. Максимум, куди дитині треба перейти за потреби – в рентгенкабінет. Якщо такої потреби немає, дитина дивиться мультфільми, а всі спеціалісти приходять до неї. Ми вважаємо це не тільки розумним з точки зору організації нашої роботи, але й з погляду зменшення стресу для дитини і батьків, а також економії їхнього часу.

В клініці ми забезпечуємо належний інфекційний контроль, оскільки велика кількість людей у всьому світі хворіє на вірусні

гепатити В і С, навіть не здогадуючись про це. Щоб заразитися, інколи достатньо дуже маленької частини навіть “сухої” крові.

Сучасна та дуже вартісна касетна система інструментарію, яку ми використовуємо, дозволяє автоматизувати процеси дезинфекції та стерилізації, виключаючи людський фактор (можливість помилки), що повністю унеможливорює ризик інфікування пацієнта. Погодьтеся, що це дуже важливо! “Підхоплений” у дитинстві вірусний гепатит В чи С може стати трагедією для людини.

Ми вакцинуємо весь персонал від грипу, щоб Ви, Ваші діти, наші лікарі та медсестри почували себе в повній безпеці протягом гриппозного сезону і не пропускали свої канікули та поїздки на лижі.

Виділіть час для того, щоб обрати клініку та лікарів для спостереження та лікування зубів Вашої дитини. Відвідайте клініку, задайте запитання, перш ніж Ви приймете рішення. Попросіть персонал клініки продемонструвати їхні стандарти.

Обирайте стоматологічну клініку для себе та дітей свідомо!

Вагітність та догляд за зубами

Здоровий спосіб життя та правильне харчування жінки протягом всієї вагітності впливають не тільки на самопочуття вагітної, але й на розвиток зубів дітей і їх сприйнятливість до карієсу в майбутньому. Ми регулярно проводимо зустрічі з майбутніми мамами, на які можна записатися на нашому сайті zablotskyy-children.com.

На наших зустрічах ми розповідаємо, що зародки молочних зубів дитини формуються на 9-10 тижні вагітності та обговорюємо, що може вплинути на розвиток постійних зубів, адже постійні зуби закладаються не після народження дитини, а на 19-20 тижні вагітності. Майбутній мамі важливо знати не тільки, чим харчуватись, але й що в цей період можна та треба робити професійну гігієну ротової порожнини, та за яких обставин можна лікувати зуби, робити рентгенографію, анестезію.

Огляд ротової порожнини вагітної жінки у стоматолога є не менш важливим, ніж здача аналізів, пов'язаних із вагітністю. Найкраще — провести необхідне лікування зубів на етапі підготовки до вагітності, оскільки під час вагітності в організмі жінки завжди відбувається зміна гормонального фону, що може сприяти запаленню слизівки ясен, розвитку каріозного процесу та ускладнень карієсу.

Робити панорамну рентгенографію чи комп'ютерну томографію

під час вагітності не рекомендують, проте прицільна рентгенограма (на один-два зуби) може бути необхідною у разі виникнення у жінки зубного болю. Лікування зуба “навмання”, без рентгенограми, може призвести до втрати зуба. Для лікування вагітних жінок у невідкладній стоматологічній ситуації можна використовувати анестетики у дозах, що не шкідливі ні для мами, ні для плоду. Якщо майбутня мама робила би рентгенологічне обстеження зубів на етапі підготовки до вагітності, це дало б можливість виявити приховані запалення (періодонтит) та провести все необхідне лікування, яке може включати потребу в прийому антибіотиків та проведення розрізів на яснах. Водночас, не кожна жінка погодиться на таке лікування під час вагітності. Лікарям приходится видаляти “запущені” зуби, особливо у випадках, які супроводжуються запаленням, підвищенням температури та болем. При своєчасному обстеженні такі зуби можна було бвилікувати та зберегти.

Вагітній жінці, яка збирається у подорож, спочатку варто відвідати свого стоматолога, щоб виключити потребу у невідкладній стоматологічній допомозі та мінімізувати усі можливі ризики. Якщо ж вагітна жінка має хворі зуби, які можуть викликати ускладнення (біль чи набряк), у подорож варто взяти свою панорамну рентгенограму (на випадок потреби лікування) та номер телефону “свого” лікаря, який зможе обговорити з лікарем, що надає допомогу жінці в іншому місті чи країні, оптимальне лікування хворого зуба.

Регулярна професійна гігієна ротової порожнини допомагає боротися із запаленням ясен, яке часто спостерігають у жінок під час вагітності. Лікар-стоматолог, знімаючи усі зубні відкладення (наліт, камінь), допомагає зберегти ясна та зуби здоровими. Плановий візит до гігієніста – це також своєчасне виявлення карієсу

зубів і захворювань ясен, про які людина може і не здогадуватися. Для вагітних жінок немає жодних протипоказань до проведення професійної гігієни ротової порожнини, тим паче, для цього не потрібно використовувати знеболення (анестезію). Професійну гігієну вагітним варто проводити 2-3 рази протягом вагітності! Варто пам'ятати, що робити це можна тільки в клініках, що мають високий рівень інфекційного контролю, і де неможливо нічим інфікуватися!!!

Важливо не забути провести лікування хворих зубів одразу після народження дитини.

Треба чи не треба видаляти восьмі зуби або зуби «мудрості»?

У світі немає єдиного погляду на профілактичне видалення “восьмих” зубів. Деякі спеціалісти, і навіть рекомендації стоматологічних асоціацій деяких країн наполягають на такому видаленні, а інші, навпаки, рекомендують видаляти “восьмі” зуби тільки за конкретними показаннями.

На просте запитання, навіщо видаляти те, що дала природа, є проста відповідь. Еволюція людини призвела до того, що щелепи у сучасних людей стали меншими за розмірами, і тому восьмим верхнім і нижнім зубам просто немає місця в зубному ряду. Побачити, а тим паче зрозуміти, як може не вистачати місця для зубів, можна лише в зрілому віці, адже восьмі зуби прорізуються дуже пізно, приблизно з 18 років. Тому, лише у дорослому віці прорізування таких зубів викликає ускладнення.

Першу можливість для оцінки потреби у видаленні восьмих зубів мають ортоданти, які зазвичай у 12-14 років мали б зробити підлітку панорамну рентгенограму або КТ (комп'ютерну томографію) для оцінки стану усіх зубів та наявності восьмих. На такій рентгенограмі добре видно наявність і положення ще не прорізанних восьмих зубів. Це дозволяє досить легко спрогнозувати вірогідність та правильність їх прорізування. Саме ортоданти повинні рекомендувати батькам у разі потреби видалення восьмих зубів, не чекаючи, доки вони проріжуться. Видалити зародок восьмого зуба у підлітковому віці значно легше, ніж у дорослому віці видаляти вже сформований зуб.

У деяких людей восьмих зубів просто немає, тому вони ніколи не виростуть, а у інших, при горизонтальному їх положенні, вони ніколи не проріжуться. Все це може оцінити та спрогнозувати лікар, аналізуючи рентгенограму. Проте, чи не найбільшою проблемою можуть бути такі восьмі зуби, яким для повноцінного прорізування бракує лишень кількох міліметрів. Лікарі наголошують, що в такому випадку прорізування буде частковим і проблемним.

Частково прорізані зуби (за браком місця у щелепі для повноцінного прорізування) не стануть повноцінними зубами, їх неможливо буде чистити, а у разі ураження карієсом — важко лікувати. Вони можуть призвести і до проблем з сусідніми зубами. Найбільш неприємною для багатьох людей є інформація, що через восьмі зуби, які вони так берегли, карієсом захворіли сусідні (сьомі) зуби, тож тепер треба видаляти і одні, й інші.

Ще однією з передбачуваних проблем з частково прорізаними восьмими або «зубами мудрості», є їх нахил в бік сьомого зуба. Крім проблеми догляду за сьомим зубом, з часом приводить до зміни

всього прикусу, зміщення інших зубів, стирання передніх зубів та захворювань суглобів. Це можуть діагностувати тільки досвідчені стоматологи (або гнатологи), які знають, що восьмі зуби можуть спричинити розбалансування всієї зубо-щелепної системи.

На нашу думку, важливо не пропустити етап діагностики положення зубів у віці 12-14 років, і лише тоді приймати рішення – видаляти восьмі зуби чи ні. Якщо буде ухвалено рішення про видалення, це можна зробити як під місцевою анестезією, так і під наркозом. Такі питання можна обговорити з лікарем, який оцінить та спрогнозує конкретну ситуацію.

Зоряна Пришко

кандидат медичних наук,
доцент, дитячий стоматолог
Центру Дитячої Стоматології
«Клініка Заблоцького»

Що таке пломбування зубів?

Пломбування зубів допомагає зупинити розвиток карієсу, відновити повноцінну форму і функцію зуба, захистити здорові тканини зуба та попередити розвиток ускладнень. Якщо в зубі є каріозна порожнина (дірка), вона може викликати больові відчуття під час вживання холодної, солодкої, кислої їжі, а якщо карієс утворився між зубами, то там застряє їжа, що також викликає неприємні відчуття. Пломбування зуба за наявності каріозної порожнини є обов'язковим.

Пломба — це наповнювач, яким заповнюють каріозну порожнину, після попереднього очищення зруйнованих карієсом тканин.

Пломби поділяються на: тимчасові та постійні. Тимчасові пломби встановлюють на короткий період часу, якщо в порожнину зуба необхідно покласти ліки. Постійні пломби можуть бути як хімічної,

так і світлової полімеризації, тобто пломбуєчий матеріал може застигати як самостійно, так і під дією фотополімерної лампи. Пломбувальні матеріали, які використовують для молочних зубів, містять фтор (склоіономерні матеріали), який попереджує розвиток вторинного карієсу (карієс, який виникає під існуючою пломбою).

Існують також кольорові пломби для молочних зубів (сині, жовті, фіолетові, зелені), проте ми рекомендуємо використовувати пломбувальні матеріали під колір зуба, щоб з дитинства привчати дітей до того, що зуби мають бути білими.

Старшим дітям та дорослим пацієнтам зуби пломбують композитними пломбувальними матеріалами, а також використовують керамічні та золоті вкладки – пломби, які виготовляє зубний технік. Вони мають більш тривалий термін служби (10-15 років), на відміну від композитних пломб, термін служби яких складає 3-5 років. Це важливо для прийняття рішення щодо вибору пломби пацієнтом/батьками при пломбуванні постійних зубів.

Що таке глибоке фторування зубів?

Глибоке фторування — це метод профілактики та лікування карієсу на ранніх стадіях. Його також використовують з метою лікування чутливості зубів та мінеральної герметизації фісур (боріздок) здорових зубів. Цей метод допомагає відтермінувати пломбування у зовсім маленьких дітей, які фізично не дозволяють провести пломбування. Це цілком безпечно для дітей і використовується з появою перших молочних жувальних зубів починаючи з одного року.

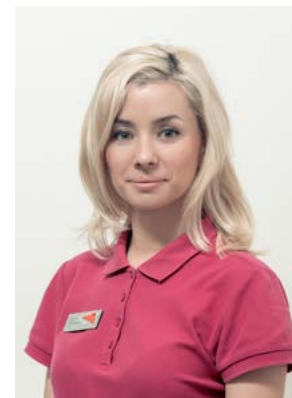
Що таке сріблення зубів?

Сріблення зубів — один із методів лікування карієсу. Цей метод протягом тривалого часу використовували для лікування початкового карієсу — карієсу в стадії плями. Його основний недолік полягає в тому, що він зафарбовує зуб в чорний колір, що призводить до незадовільного естетичного вигляду дитячих зубів. Нерідко після проведення процедури сріблення зубів у дітей можуть виникнути комунікативні розлади, оскільки вони можуть комплексувати через вигляд своїх «чорних зубів».

Глибоке фторування є ефективним методом, який допомагає призупинити початковий карієс в стадії плями, не змінюючи колір зуба. Якщо ж у дитини є каріозний процес, який призвів до утворення в зубі порожнини (дірки), то потрібно проводити пломбування зуба, а не сріблення чи фторування.

Що таке герметизація зубів?

Герметизація зубів — це заповнення боріздок бічних зубів на жувальній поверхні спеціальним матеріалом (герметиком) для захисту їх від карієсу одразу після прорізування (у боріздках затримуються залишки їжі та створюються умови для розмноження бактерій та розвитку карієсу). Герметик можна використовувати як для постійних, так і для молочних зубів, які прорізувались, і ще є здоровими. Процедура дуже проста, і легко сприймається дітьми. Герметик тримається на зубі близько 1–4 років, захищаючи зуб, який є незрілим протягом 2–3 років після прорізування. Герметики, як і пломби на молочних зубах, не мають гарантійного терміну експлуатації і їх випадіння потребує повторного встановлення.

Марія Долгова

дитячий стоматолог
Центру Дитячої Стоматології
«Клініка Заблоцького»

Прорізування перших зубів у дитини та перший візит до стоматолога

Перші зуби у дітей починають прорізуватися приблизно у 6 місяців. Саме тоді і варто перший раз познайомитися з лікарем-стоматологом. Проте, у кожної дитини цей процес є індивідуальним, тому затримку прорізування зубів до 6 місяців теж вважають нормою. Якщо ж перші зуби не з'явились після року, слід обов'язково звернутися до дитячого стоматолога.

Здебільшого прорізування зубів є нелегким періодом для дітей. Цей процес може супроводжуватися посиленням слиновиділення, набряком ясен, підвищенням температури тіла, діареєю, відмовою від їжі, дратівливістю, неспокійним сном.

Полегшити процес прорізування перших зубів допомагають «стимулятори». Види стимуляторів є різними. Найефективнішими є

гумові кільця, що пришвидшують прорізування зубів, а також попередньо охолоджені (в холодильнику) гелеві кільця, які знімають біль за рахунок охолодження ясен.

Звертатись до дитячого стоматолога у період прорізування перших зубів варто з кількох причин. Лікар порекомендує знеболюючі засоби та навчить, як ними користуватися. Відвідавши стоматолога саме у цьому віці (під час прорізування перших зубів), Ви дізнаєтеся багато інформації про те, що молочні зуби потребують догляду вранці й увечері, чим та як чистити зуби, чи використовувати пасту, які щітки безпечно використовувати і, навіть, почуєте думку стоматолога про особливості грудного вигодовування після року. Цей візит до стоматолога здійснюють не заради лікування, а для того, щоб у майбутньому не було потреби у лікуванні. Це і називається профілактикою. Крім цього, такий візит – це перший крок для того, щоб стоматолог став Вашій дитині другом!

Дитині, в якій з'явилися перші зуби, у жодному разі не варто давати моркву чи яблуко, щоб вона не відкусила занадто великий

шматок. Для цього існують спеціальні марлеві гризунці, у які можна покласти моркву чи яблуко без жодного ризику для дитини.

Трапляються випадки народження дітей із зубами, що вже прорізалися. Як правило, ці зуби неповноцінні та викликають неприємні відчуття як у дитини, так і у матері під час грудного вигодовування. Такі зуби слід видалити якомога раніше.

Діти, які з дитинства звикли відвідувати стоматолога з метою профілактичних оглядів, будуть у майбутньому ставитися до лікаря з довірою, а за потреби лікування не відчуватимуть страху і тривоги.

Ранній або пляшечковий карієс

Проблема, з якою найчастіше діти до трьох років потрапляють у стоматологічну клініку, це пляшечковий карієс, його ще називають нічний карієс або карієс раннього віку. Виникає він тоді, коли дитина часто вживає солодкі напої (соки, чай, підсолоджені суміші, молоко з медом, компоти) з пляшечки, особливо вночі. Треба розуміти, що вночі організм дитини працює по-іншому, адже процес самоочищення зубів не відбувається, зменшується слиновиділення, а цукор з цих напоїв затримується на зубах. Саме на зубах, де залишився сік чи солодка суміш, і з'являється карієс. Розпізнати такий карієс можна по світло-білих матових плямах на передніх зубах. Інколи таких плям не видно через наліт, який утворюється через недостатнє чищення зубів. Ці світлі плями швидко перетворюються у темні плями, а згодом стають звичайними дірками, тобто карієсом. У першу чергу, псуються верхні передні зуби, а потім процес поширюється на бічні зуби. Цей вид карієсу

дуже стрімко розвивається, особливо, якщо неретельно чистити зуби, вчасно не припинити пиття солодких напоїв з пляшечки і не провести належне лікування. Кількість уражених зубів може становити 12-16 з існуючих 20 зубів, багато з яких при ускладненні карієсу доводиться видаляти.

Наталія Пономарьова

дитячий стоматолог
Центру Дитячої Стоматології
«Клініка Заблоцького»

Лікування зубів у дітей

Лікування зубів дитини можна здійснювати у будь-якому віці, щойно у цьому виникне потреба. Необхідність догляду та вчасного лікування молочних зубів очевидна:

- здоровими молочними зубами повноцінно пережовується їжа, що сприяє гармонійному розвитку лицевого скелету;
- здорові молочні зуби функціонують до моменту їх зміни на постійні, утримуючи для них місце в зубному ряді. Правильне або “своє” місце в зубному ряді є обов’язковою умовою розвитку фізіологічного прикусу (правильне співвідношення верхніх та нижніх зубів);
- хворі (уражені карієсом) молочні зуби у випадку ускладнення можуть спричинити захворювання постійних зубів, наприклад по-

стійні зуби проріжуться із жовто-коричневими плямами (гіпоплазія), які матимуть незадовільний естетичний вигляд і будуть більш схильними до уражень карієсом;

- уражені карієсом молочні зуби – це хронічне джерело інфекції, що може стати причиною розвитку таких важких хвороб як періостит, абсцес, флегмона щелепно-лицевої ділянки, а також ревматизм, захворювання травного тракту, сечовидільної системи, алергії тощо. Хворі молочні зуби можуть викликати три невиліковні захворювання – ревматизм, гломерулонефрит, ендокардит;

- відсутні та хворі зуби можуть стати причиною порушення вимови, викликати психологічний дискомфорт та сором'язливість у дітей старшого віку;

- для лікування дітей використовують схожі матеріали та технології, як і для лікування дорослих. Часто лікарю, щоб визначити об'єм лікування, потрібно лише оглянути дитину та її зуби і просто провести лікування (пломбування) зуба. У діагностиці можуть допомогти спеціальні пристрої – лазерні детектори, які дають можливість розпізнати карієс. Проте, пломбування молочних зубів має свої особливості, тому його повинен проводити лише дитячий стоматолог.

В нагоді можуть стати і відеокамери та монітори, розміщені на стоматологічних установках. Крім наглядної демонстрації батькам невидимих для них каріозних порожнин, вони мають і діагностичну цінність, адже за рахунок збільшення дають можливість лікарю побачити те, що не видно неозброєним оком.

Якщо каріозна порожнина (дірка в зубі) є занадто великою, дітям, як і дорослим, роблять рентгенівські знімки. Загалом для пломбування зубів достатньо маленьких (прицільних) рентгенограм на один-два зуби. У випадках множинного карієсу (багато

хворих зубів) або для кращого розуміння ситуації стосовно зубів, які не прорізались у визначений термін, при зміні молочних зубів на постійні, при попередньому лікуванні іншим спеціалістом, лікарю потрібна панорамна рентгенограма (великий знімок усіх зубів як верхньої, так і нижньої щелепи). Сучасні рентгенапарати мають спеціальні програми для дітей з меншим розміром знімка, ніж у дорослих. Також сучасні апарати мають можливість робити цифрові знімки, що зменшує променеве навантаження від дії рентгенівських променів, у порівнянні з плівкою.

Батьки часто сумніваються в потребі рентгендіагностики, побоюючись зайвого опромінення. Ми пояснюємо, що не треба відмовлятися від рентгендіагностики, адже її результати є дуже важливими для правильного лікування. Відсутність рентгенограми може не дозволити лікарю встановити правильний діагноз. Також треба врахувати, що діти, на відміну від дорослих, не можуть точно описати свої скарги чи симптоми. Неправильний діагноз, поставлений без рентгенівського знімка, веде до неправильного лікування та

може повторно привести дитину в крісло стоматолога, проте зі значно більшими проблемами.

При глибоких каріозних порожнинах ми використовуємо методику озонотерапії, щоб врятувати зуб і не допустити запалення нерву (пульпи). Ця методика дозволяє зберегти тонкий прошарок пошкоджених карієсом тканин шляхом їх знезараження озоном. При традиційному лікуванні (коли немає приладу для озонотерапії), лікар вимушений вичистити пошкоджені тканини, що може привести до видалення пульпи зуба, в результаті чого він стане “мертвим”.

В нашій клініці ми проводимо ендодонтичне лікування (лікування корневих каналів зуба), що є складним, особливо в дитячій практиці і може бути достатньо вартісним, потребує спеціальної кваліфікації лікаря – ендодонтії. Боротися за молочний зуб варто, адже важливо зберегти місце для постійного, який завдяки збереженню молочного зуба з'явиться в належному для нього місці. У такий спосіб можна вберегти дитину від потреби в більш дорослому віці носити ортодонтичні апарати (наприклад, пластинки чи брекети), щоб “поставити” зуб, який прорізався не на своєму місці, куди треба. Видаляють молочні зуби лише тоді, коли всі можливості щодо їх збереження вичерпано.

Працювати з маленькими дітьми треба достатньо швидко, адже у них інше відчуття часу, ніж у дорослих. Навіть якщо Ви домовились із 3-4-річною дитиною, і вона дуже старається, загалом, вона не може висидіти на прийомі у стоматолога більш ніж 10-20 хвилин. Потім дитина втрачає терпіння та інтерес до стоматолога, його “цікавих” інструментів і навіть мультиків на екрані. На прийом дитини дошкільного віку виділяється максимум півгодини.

Батьки мають розуміти, що у дитини, на відміну від дорослих, лікування кількох зубів неможливо провести за один візит!

У школярів прийом може тривати 45 хвилин і навіть годину, оскільки діти шкільного віку звикли до 45-хвилинних уроків в школі, вони легше можуть всидіти на одному місці. Для того, щоб лікування відбувалось швидше, у нашій клініці дитячому стоматологу допомагає не один, а два асистенти!

Лікування, а тим паче видалення зубів у дітей, як і у дорослих, проводиться під місцевим знеболенням. Зазвичай при невеликих втручаннях маленьким дітям до 4-5 років ми не робимо анестезії (знеболення), адже лікування не викликає жодних больових відчуттів. За потреби у складних випадках використовують анестетики (знеболючі засоби), які вводять через малесенькі голки (менше 1 мм в діаметрі). Перш ніж уколоти, місце уколу змащують спеціальним знеболюючим гелем, щоб дитина зовсім нічого не відчула. Кваліфікований дитячий лікар може зробити анестезію так, що дитина не відчує болю.

Галина Солонько

кандидат медичних наук,
доцент, головний дитячий стома-
толог Центру Дитячої Стоматології
«Клініка Заблоцького»

Лікування зубів під наркозом

У випадках, коли потрібно лікувати велику кількість хворих зубів у маленької дитини (іноді це всі 20!) та/або неможливості досягти співпраці з більш дорослою дитиною, стоматологічна допомога може надаватися під загальним знеболенням (наркозом). Поведінка дитини в ранньому дошкільному віці, нерозуміння важливості стоматологічних маніпуляцій, часткова або повна відсутність контакту з лікарем, неможливість провести місцеве знеболення (інакше ніж прив'язати до крісла) призводять до того, що батьки відмовляються від лікування зубів дитини. У таких випадках єдиним виходом є лікування під наркозом, що дозволяє виключити свідомість дитини та мінімізувати неприємні відчуття, щобвилікувати велику кількість хворих зубів та ще й за один візит.

З самого початку роботи клініки ми почали працювати із анестезіологами. Тільки за останніх п'ять років ми провели близько 1000 наркозів у дітей різного віку.

Ми застосовуємо лікування під наркозом у таких категорій дітей:

- у дітей віком до 3-х років з множинним та ускладненим карієсом (коли карієсом уражені багато, часом навіть усі 20 зубів);
- у гіперактивних дітей дошкільного віку, з якими неможливо домовитись, або у більш старших дітей, які панічно бояться стоматологів;
- у дітей з епілепсією;
- у дітей з аутизмом;
- у дітей із неможливістю носового дихання (наприклад, наявність аденоїдів), що унеможливорює звичайне стоматологічне лікування;

- у дітей із алергічною реакцією на місцеві анестетики, анафілактичним шоком чи набряком Квінке в минулому;
- при захворюваннях ЦНС, що протікають з пониженням інтелекту і не дозволяють досягнути контакту з маленьким пацієнтом (хвороба Дауна, олігофренія, ДЦП, гідроцефалія).

Стоматологічне лікування дітей під загальним знеболенням має і незаперечні переваги:

- усуває психоемоційне напруження у дитини та захищає психіку дитини, якщо вона панічно боїться медичних маніпуляцій;
- дозволяє здійснити лікування всіх хворих зубів під час одного відвідування;
- усуває насилля стосовно дитини, на відміну від традиційного лікування неконтактних дітей;
- усуває необхідність виконувати місцеве знеболення (причому декілька разів у різних ділянках);
- знімає відчуття страху під час наступних візитів;
- дає можливість провести профілактичні заходи на здорових зубах у неконтактних дітей – професійна гігієна, герметизація фісур, глибоке фторування.

Наша анестезіологічна команда має колосальний досвід у проведенні наркозів у дітей різного віку при дуже складних діагнозах не тільки в стоматології. Наші анестезіологи мало не щодня проводять наркоз у дитячих лікарнях, вирішуючи надзвичайно складні завдання. Вони з увагою та делікатністю ставляться до чужих дітей і люблять свою професію так само, як і ми – дитячі стоматологи.

Анестезіологічна команда — це лікар-анестезіолог та анестезист. У кабінеті під час стоматологічного лікування дитини під наркозом, крім анестезіолога, анестезиста та стоматолога, працює значно більша кількість стоматологічних асистентів, ніж при звичайному лікуванні. Така командна робота не тільки підвищує ефективність лікування, але й зменшує час перебування дитини під загальним знеболенням.

Анестезіологія — це зовсім “не стоматологічна” спеціальність, яка потребує серйозного навчання та тренування, кваліфікації та досвіду. Дитяча анестезіологія – це ще більш тонка сфера медицини. Враховуючи це, ми працюємо з анестезіологами, які займаються своєю справою кожен день з дітьми різного віку та в різних ситуаціях. Усі анестезіологи, які працюють в штаті нашої клініки, за основним місцем роботи працюють у лікарнях швидкої допомоги або реанімаціях. Ми співпрацюємо з командою наших анестезіологів вже багато років і з впевненістю можемо сказати, що вони розуміють усі тонкощі роботи з дітьми під наркозом в стоматології. Таких спеціалістів в Україні дуже мало. Для них за рівнем складності наркоз при стоматологічному лікуванні є звичайною процедурою.

Володимир Пайкуш

кандидат медичних наук,
керівник анестезіологічного
підрозділу Центру Дитячої
Стоматології «Клініка
Заблоцького»

Що таке наркоз?

Наркоз, або загальне знеболення, полягає у введенні дитини в стан сну під час обстеження, операції або стоматологічного лікування. Метою наркозу є усунення неприємних та больових відчуттів у дитини для виконання запланованого лікування.

До, під час та після наркозу. Що слід знати батькам?

Напередодні проведення лікування під наркозом або в день проведення наркозу лікар-анестезіолог оглядає дитину та знайо-

миться з батьками. Разом із лікарем батьки заповнюють спеціальну анкету з питаннями щодо наявних та перенесених дитиною захворювань.

Анестезіолог пояснює батькам та дитині (у більш дорослому віці) запланований спосіб знеболення. Слід враховувати вікові особливості розвитку дитини і не приховувати причину відвідування стоматолога після досягнення віку 4-5 років, інакше вона може бути неприємно вражена. Діти добре сприймають правду, навіть якщо вона стосується неприємних відчуттів, проте погано реагують на неочікувану ситуацію.

Уже в стоматологічному кабінеті (у нас це спеціально спроектовані кабінети, які оснащені новітньою апаратурою) дитині вводять медикаменти для сну. Сон настає дуже швидко (через 10-15 секунд).

Під час стоматологічного лікування анестезіологічна команда весь час знаходиться біля дитини, контролюючи перебіг наркозу. Дитячі стоматологи в оптимально короткий термін застосовуючи сучасні методики, здійснюють лікування всіх уражених зубів.

Після закінчення стоматологічного лікування дитина перестане отримувати снодійні ліки і прокинеться – у спеціально відведений та пристосований для такої мети кімнаті в присутності батьків. Пробудження не триває довго, і діти протягом 30-40 хвилин повертаються до свідомості з відчуттям, подібним до звичайного сну.

Відчуття у дитини під час засинання та лікування: для введення в сон дитині необхідно встановити пластикову трубку (катетер) у

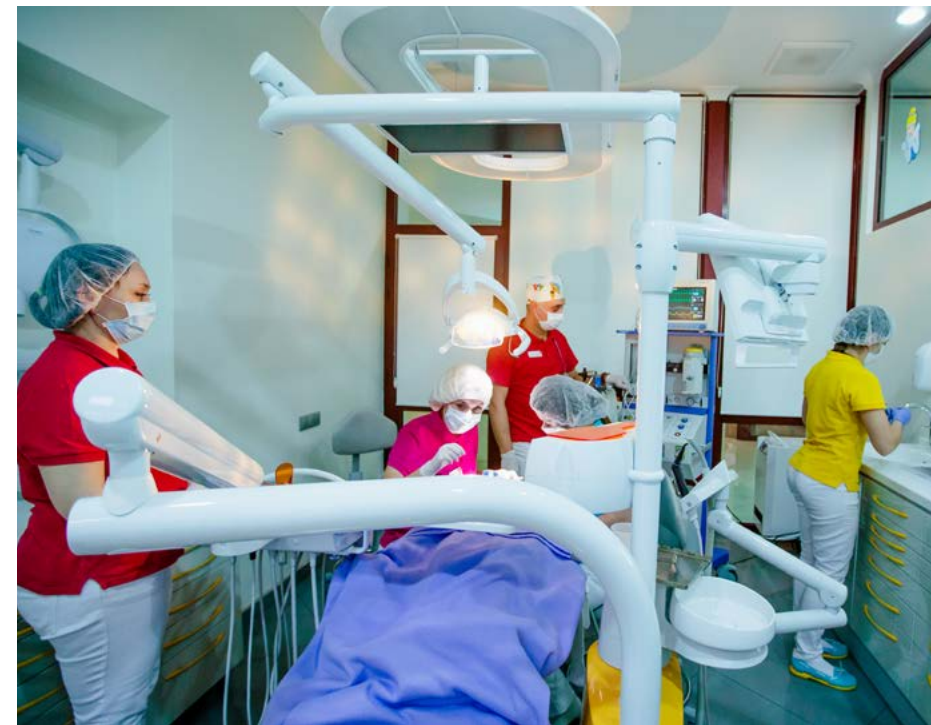
вену, переважно на руці. Дітям, у яких важко знайти вену, деколи медикаменти вводять у м'яз сідниці. Ця процедура є безболісною, оскільки попередньо застосовується знеболювальний крем. Після засинання дитина нічого не відчуває аж до пробудження.

Перед засинанням (наркозом) дитині не можна ні пити, ні їсти: наявність рідини чи їжі в шлунку може викликати небезпечне для здоров'я і життя дитини ускладнення, спричинене потрапленням вмісту шлунка в легені. Батьки повинні дуже відповідально поставитися до виконання цієї вимоги анестезіолога! Тривалість утримання дитини від їжі й пиття залежить від віку і виду стоматологічної допомоги. Анестезіолог поінформує про це заздалегідь. Загалом, дітям достатньо 4 годин.

У жодному разі не можна приховувати факт споживання їжі чи рідини перед анестезіологічною командою у недозволеному періоді.

Після наркозу певний час дитина може бути сонливою. Нормальними симптомами після проведеного наркозу є тертя очей та носа. У деяких дітей, залежно від застосованих анестезіологічних медикаментів та індивідуальної чутливості, може виникати нудота або блювання. Враховуючи застосування високоефективних сучасних препаратів, такі симптоми спостерігаються дуже рідко. За результатами стоматологічного лікування, а не наркозу, деякі діти можуть мати дискомфорт в ділянці зубів, які лікували, незначну кровотечу, короткочасне підвищення температури тіла, проте не будуть пам'ятати жодних стоматологічних маніпуляцій.

Лариса Костюченко

доктор медичних наук,
лікар-педіатр, консультант
«Стоматологічної Академії
Заблоцького»

Стоматит — що це таке, і хто головний: педіатр чи стоматолог?

Стоматит (запалення слизової ротової порожнини) — достатньо поширене захворювання. Стоматити виникають з різних причин: здебільшого інфекційної природи, пов'язані з ураженням слизової оболонки рота вірусами, грибками чи бактеріями. Більш рідкісними формами ураження є алергічні, аутоімунні пошкодження слизової оболонки рота, які зазвичай є лише однією з ознак більш важкого захворювання. Інфекційні стоматити бувають різної важкості: від поодиноких дрібних елементів висипань на слизовій рота, що викликають незначний дискомфорт, до масивних уражень з гарячкою, больовими відчуттями, інтоксикацією організму,

відмовою від їжі і навіть пиття. Тому і лікування при стоматитах може бути різним. Призначення місцевих антисептичних препаратів є необхідним у всіх випадках. Участь стоматолога необхідна не лише для діагностики стоматиту, підбору лікарських засобів але й для проведення місцевої терапії. Батькам не завжди самостійно вдається якісно провести обробку слизової оболонки порожнини рота у маленьких дітей, особливо при важких процесах, що супроводжуються вираженим болем. Важкі випадки можуть потребувати госпіталізації в педіатричні чи інфекційні стаціонари. При рецидивуючих стоматитах дитині необхідно пройти обстеження у стоматолога (стан зубів, ясен) та педіатра щодо стану імунної системи, хронічних захворювань травного тракту та інших хвороб, проявом яких може бути стоматит.

Насправді, вибір у кого краще проводити таке лікування є дуже простим за умови, якщо Ви вже маєте “свого” педіатра, “свого” дитячого стоматолога, “свою” стоматологічну клініку.

Стовбурові клітини з молочних зубів

На жаль, більшість батьків ніколи не чула про стовбурові клітини. Ті хто чув, знають про стовбурові клітини, які отримують з пуповинної крові і тільки тому, що плакати про це висять у жіночих консультаціях. Деякі батьки, усвідомлюючи перспективи розвитку медичної науки та можливості, які отримають їх діти, якщо стовбурові клітини були збережені, вирішують здати їх у “банк” ще на етапі вагітності. Майже ніхто не знає, що такі клітини можна забирати не тільки з пуповинної крові, але й з молочних зубів, а також зубів мудрості. Стовбурові клітини зберігають у спеціальних криобанках за температури мінус 196 градусів за Цельсієм в

рідкому азоті. Доведено, що при правильному заборі та зберіганні вони зберігають свій потенціал протягом 40 років.

Стовбурові клітини з пуповинної крові й молочних зубів можна отримати без будь-яких хірургічних процедур. Ці клітини можна етично та безболісно отримати, тому що джерело їх походження – це медичні відходи (пуповина та молочні зуби, як правило, викидаються).

Багато лікарів вважають збереження стовбурових клітин заморожуванням ДНК організму, або збереженням потенціалу здоров'я та молодості в пробірці. А це, можливо, знадобиться у складній ситуації у майбутньому. Вже сьогодні науковці “вирощують” зі стовбурових клітин окремі органи! Так, в Іспанії була вирощена й успішно пересаджена 30-річній жінці трахея, у Японії вирощена рогівка ока, у Великобританії – клапани серця.

Стовбурові клітини із молочних зубів можна отримувати в період так званого “змінного прикусу”, який починається з першим зубом, що випав, у віці 5-6 років і закінчується у 12-13 років. Клітини можна отримувати із здорових зубів, які хитаються і збираються випасти самостійно, так і під час цілеспрямованого видалення. Водночас вік дитини не має особливого значення.

Краще робити видалення молочного зуба в клініці з кількох причин. Наша клініка пропонує таку послугу та бере на себе організацію доставки зубів в кріобанк. Зуб поміщається в спеціальний контейнер та транспортується в банк за спеціальної температури.

Важливо, щоб зуб, з якого планують виділити стовбурові клітини, був без карієсу.

але й полегшують дискомфорт Вашої дитини під час прорізування зубів.

Існують щітки з довгою ручкою (для малят 2–4 років), щоб її могли взяти в руку одночасно дитина і мама, навчаючи малюка правильним рухам.

Коли в дитини почнуть прорізуватися постійні зуби (приблизно в 6 років), рекомендується використовувати щітку, яка має більшу робочу частину, таку, якою можна дістатися до усіх зубів, оскільки в 6 років починають прорізуватись постійні моляри (бічні жувальні зуби), вони ростуть за останніми в зубному ряду молочними зубами. Як правило, виробники вказують на зубних щітках їх відповідність до віку дитини.

Електричні зубні щітки можна використовувати тоді, коли в дитини проріжуться усі молочні зуби (приблизно 2,5–3 роки). Деякі моделі таких щіток містять електронний датчик, що сигналізує про оптимальний час чищення зубів веселим смайликом. Немає

Віталія Розман

дитячий стоматолог -
гігієніст Центру Дитячої
Стоматології «Клініка
Заблоцького»

Гігієнічний догляд за ротовою порожниною у дітей

Гігієнічного догляду потребують навіть ті зуби, що тільки почали прорізуватися. Перші прорізані зуби потребують ретельного догляду та очищення. Після прорізування перших молочних зубів слід використовувати зубну щітку, яка відповідає віку дитини, з маленькою голівкою та м'якими щетинками або щітку-напальчник. Чим швидше батьки почнуть чистити зуби дитині щіткою, тим легше вона сприйматиме чищення зубів у майбутньому. Якщо немає змоги почистити зуби щіткою, можна використовувати спеціальні дитячі вологі серветки для зубів, вони є безпечними, їх можна використовувати з трьох місяців. Серветки не тільки очищають,

принципового значення, якою зубною щіткою дитина буде чистити зуби. Дитина має використовувати таку зубну щітку, якою їй приємніше чистити зуби, головне результат - зуби повинні бути чистими,

адже чисті зуби не хворіють!

Зубну щітку слід змінювати кожні 3 місяці. Якщо дитина користується електричною зубною щіткою, треба міняти лише насадку. Що стосується зубних паст, то їх треба використовувати для чищення зубів одразу після прорізування. Проте, дитина у віці до 2–2,5 років ще не вміє спльовувати зубну пасту, тому, в такому віці треба використовувати засоби, які є безпечними на випадок ковтання. Тобто така зубна паста повинна містити низький вміст фтору, з відсутністю парабенів, антисептиків, лаурилсульфату, триклозану. Батькам треба уважно читати склад зубних паст. Кількість пасти, яку слід наносити на зубну щітку в ранньому віці, повинна бути розміром з ніготь на мізинці дитини.

Коли дитина навчиться спльовувати зубну пасту, треба використовувати пасту із фтором (відповідно до віку дитини, вказаного на упаковці).

Після появи перших постійних зубів, треба змінити пасту відповідно до віку (від 6 років), така зубна паста більш абразивна та буде краще очищувати зуби. Навіть, якщо дитині ще не виповнилося 6 років, а у неї з'явилися постійні зуби, їй вже можна використовувати пасту (6+). Коли ж у дитини будуть усі постійні зуби, вона може використовувати пасту з позначкою «від 12 років», або навіть для постійних зубів.

Чистити зуби треба 2 рази на день, протягом 2-3-хвилин зранку після сніданку, а ввечері перед сном (після вечері). Діти до 10-річного віку повинні чистити зуби в присутності батьків — дитина починає чистити зуби самостійно, а батьки дочищають, оскільки дитина сама ще не може якісно почистити зуби. Для того, щоб перетворити чищення зубів на цікаву гру, можна використовувати пісочний годинник, вмикати улюблену пісню, чистити зуби разом із дитиною.

Для контролю за чищенням зубів можна застосовувати спеціальні індикатори нальоту. Такі «контролери» існують у розчинах або таблетках. Після чищення зубів ввечері, дитина застосовує розчин або жувальні таблетки (під контролем батьків) і місця, що потребують ретельнішого очищення, забарвляться в синій колір. Такі індикатори рекомендовані дітям після 6 років.

Для повноцінного догляду за ротовою порожниною не достатньо лише щітки та пасти. Дітям, особливо зі скупченням зубів (якщо зуби стоять надто щільно один до одного або перекрива-

ють один одного), обов'язково треба користуватися міжзубною ниткою (флосом) та міжзубними йоршиками. Це допоможе краще очищувати міжзубні проміжки та уникнути виникнення карієсу на міжзубних проміжках. Потребу у використанні зубної нитки може визначити стоматолог під час огляду дитини. Міжзубний флос (нитку) треба використовувати після вечірнього чищення зубів. Для того, щоб не травмувати ясна, користуватись флосом дитині дошкільного віку самостійно не рекомендовано. Часто батьки впевнені, що флосом потрібно користуватись з метою усунення рештків їжі, проте основна мета - це очищення зуба від нальоту з усіх сторін. Для цього, крім нитки існують спеціальні міжзубні йоршики, якими потрібно очищати кожен міжзубний простір. Такі засоби рекомендовані, як дітям, так і дорослим, проте дітям тут потрібна допомога батьків (доки вони не навчаться користуватись йоршиками самі).

Більшість дітей, спостерігаючи за батьками, люблять використовувати спеціальні ополіскувачі. Ми рекомендуємо використовувати ополіскувач з 6 років, відповідний до віку дитини.

Професійна гігієна у дітей

Професійна гігієна (професійне чищення зубів) допомагає очистити наліт на зубах, з яким діти не завжди справляються. Наліт на зубах призводить до запалення ясен, викликає кровоточивість. Нерідко наліт на зубах у дітей може перетворюватись на тверді зубні відкладення (зубний камінь), що загрожує захворюванням ясен та ризиком ранньої втрати постійних зубів.

Професійну гігієну дітям рекомендовано проводити з 6 років

або від моменту появи першого постійного зуба. Є випадки, коли діти потребують чищення зубів у стоматолога навіть з трьохрічного віку.

Професійне чищення зубів рекомендовано проводити кожні півроку, в деяких випадках (незадовільна гігієна або під час носіння брекетів чи ортодонтичних конструкцій або значного темного нальоту) — кожні 3-4 місяці. Регулярне професійне чищення зубів, яке проводить дитячий лікар-стоматолог, допомагає зберегти здоровими зуби та ясна і виявляти карієс, який не завжди

вдається помітити через наліт, на ранніх стадіях.

Професійна гігієна є гарною мотивацією для самостійного догляду за зубами. Відчувши свіжість подиху та гладенькі поверхні зубів після такої процедури, дитина намагається дотримуватись цього відчуття самостійно. Перед проведенням чищення зубів, лікар зафарбовує наліт спеціальним індикатором, чим демонструє дитині та її батькам ті поверхні зубів, які вона не дочищає. Індикатор зафарбовує наліт у 2 відтінки (в залежності від терміну перебування нальоту на зубах), допомагає визначити наліт, який перебуває на зубах до 48 годин і наліт, що перебуває на зубах більше 2-х днів.

Професійна гігієна для дітей і дорослих дещо відрізняються. У дорослих всі зуби є постійними. У дітей часто трапляється ситуація, коли частина молочних зубів уже випала, а постійні прорізаються й ростуть. У цей момент недостатньо лише чищення зубів у домашніх умовах. Важливо розпочати професійну гігієну лікарем-спеціалістом у клініці, що дозволить краще турбуватись за постійними зубами, які ростуть.

Після проведення первинної професійної гігієни лікар проводить навчання по догляду за ротовою порожниною дитині в присутності батьків та підбирає індивідуальні засоби догляду за ротовою порожниною. Після кожного наступного професійного чищення зубів, лікар перевіряє як дитина чистить зуби (дитина демонструє лікарю, як вона чистить зуби вдома).

Ірина Дмитришин

стоматолог-ортодонт
Центру Дитячої Стоматології
«Клініка Заблоцького»

Перший візит до ортодонта

Ортодонт — це лікар-стоматолог, який безпосередньо займається вивченням правильних пропорцій обличчя та зубів людини, починаючи з раннього віку. Лікар-ортодонт відповідає за вчасне інформування батьків дитини, а згодом і дорослої людини про неправильне формування прикусу (співвідношення зубів) чи не пропорційний ріст щелеп, який може впливати на правильні пропорції обличчя.

Неправильний прикус може не тільки сприяти зміні форми обличчя, негативно відображатися на зовнішньому вигляді (зміна конфігурації форми обличчя в гірший бік, викривлення зубів в зуб-

ному ряді, неприваблива усмішка), але й призводити до порушення жування, мовотворення і навіть дихання.

Перший раз показувати дитину лікарю-ортодонті потрібно у віці 3–4 років. Чому?

Активний ріст щелепи у дитини починається з моменту прорізування першого молочного зуба, тобто приблизно в 6 місяців. У цей період у дитини уже може бути сформована така шкідлива звичка, як смоктання пальця. На це мав би звернути увагу педіатр (у деяких дітей така звичка формується від народження) або дитячий стоматолог, який спостерігає за дитиною, починаючи з 6 місяців, коли у неї ще немає зубів. У 2,5 роки в дитини уже є двадцять молочних зубів. Саме в цей період у малюка можуть з'явитись інші шкідливі звички (закушування язика, обкусування нігтів, витягування губи, дихання через рот, а не через ніс), які мають негативний вплив на формування щелеп, їх співвідношення, а значить на її зовнішній вигляд у майбутньому.

В нормі у дитини повинно бути носове дихання, вона не повинна дихати через рот. Тому порушення носового дихання, яке відноситься до шкідливих звичок, призводить до неправильного формування щелепи та неправильного розташування зубів. Часто саме ортодонт є тим лікарем, який першим інформує батьків про потребу консультації у лікаря ЛОРа, щоб з'ясувати, яка саме причина викликала у дитини потребу дихати через рот, і чи немає показань для хірургічних втручань (видалення аденоїдів). В цей період (3–4 роки) лікар-ортодонт допомагає дитині позбутися цих шкідливих звичок, дає рекомендації (гімнастика-вправи) або проводить нескладне ортодонтичне лікування (знімні апарати, пластинки) для попередження розвитку неправильного формування щелеп.

У цьому ж віці (3–4 років) лікар також оцінює, чи правильне у дитини ковтання, оскільки багато дітей при ковтанні будь-якої рідини надувають щоки. Це означає, що кожен раз на незміцнілі зубні ряди здійснюється тиск в певному напрямку, який з роками може призвести до неправильного розташування зубів.

Також у цьому віці лікар-ортодонт оцінює стан вуздечок верхньої губи, нижньої губи та язика. Вуздечка — це тонка складка слизової, за допомогою якої наші губи і язик знаходяться в правильному положенні. Коротка вуздечка губ створює проміжки між передніми верхніми та нижніми зубами. Коротка вуздечка язика порушує вимову окремих звуків. Здебільшого батьки не звертають на це уваги і не надають належного значення. Якщо вуздечка є короткою, лікар-ортодонт приймає рішення щодо пластики вуздечок (у такому віці це нескладна хірургічна процедура).

Лікар-ортодонт також слідкує за станом молочних зубів. Мо-

лочної зуби потрібні не лише для жування та привабливої усмішки, а й для зберігання місця для постійних зубів у зубному ряді. Запам'ятайте, наявність молочних зубів забезпечує правильне формування прикусу. Коли дитина, з тих чи інших причин втрачає молочні зуби раніше, ніж вони фізіологічно мали б змінюватися на постійні, це призводить до неправильного позиціонування постійних зубів (вони виростуть не в тому місці, де мали б вирости). Якщо дитина все-таки втратила молочний зуб, або виникла потреба у видаленні молочного зуба, ортодонт за допомогою профілактичних апаратів зберігає місце для постійних зубів. Перший постійний зуб прорізується у 5-6 років.

Другий раз показувати дитину лікарю-ортодонті потрібно в віці 6 – 9 років. Чому?

У віці 6-9 років лікар-ортодонт слідкує за заміною молочних зубів на постійні та правильним розташуванням постійних зубів у зубному ряді. Якщо заміна молочних зубів на постійні відбувається із затримкою, лікар – ортодонт рекомендує провести рентгено-

діагностику стану зубів, щоб визначити, чи наявні зародки постійних зубів (трапляються випадки, коли зародки зубів відсутні або ж навпаки є зайві зуби, які заважають прорізуванню постійних зубів). Завдяки рентгенодіагностиці лікар-ортодонт визначає час та необхідність видалення того чи іншого молочного зуба, який не дає можливості прорізуванню постійного зуба. У випадках, коли немає зародка якогось постійного зуба, є потреба у зберіганні місця для того, щоб у дорослому віці (починаючи з 18 років) була можливість ухвалити альтернативне рішення, наприклад застосування зубної імплантації. Якщо ж є зайвий (надкомплектний) зуб, то зазвичай його видаляють, оскільки активний ріст щелеп закінчується в період статевого дозрівання (12-14 років), і до цього віку ми повинні запобігти неправильному формуванню щелеп, неправильному розташуванню зубів за допомогою брекетів чи пластинок. Лікар обов'язково повідомить, скільки часу треба носити брекети чи пластинки, чи є якісь альтернативні варіанти, і найголовніше — лікар пояснить дитині та її близьким, що буде у випадку бездіяльності у вирішенні цієї проблеми.

Третій раз показувати дитину лікарю-ортодонті потрібно в віці 12–14 років. Чому?

У віці 12-14 років лікар-ортодонт рекомендує зробити КТ (комп'ютерна томографія) для того, щоб оцінити стан, положення та розташування усіх зубів, а особливо 8-их зубів (зубів мудрості), які можуть негативно впливати на стан інших зубів (недостатньо місця для їх прорізування). Видалення зародків восьмих зубів у такому віці дасть можливість не тільки зберегти здоровими сьомі зуби, але й забезпечить більш просте і менш травматичне втручання, у порівнянні з видаленням уже сформованих зубів у більш пізньому віці.

Якщо Ви ще ніколи не зверталися до лікаря-ортодонта, то 12–14 років є чи не найвідповідальнішим періодом в дитячому віці, щоб запобігти виникненню проблем, які буде важко, а інколи — неможливо, виправити в дорослому. Чим швидше Ви звернетесь до лікаря-ортодонта, тим простіше все виправити і дати можливість зубощелепній системі Вашої дитини рости правильно. Раннє ортодонтичне лікування зменшує можливість неправильного росту щелепи, яке у зрілому віці може вимагати уже хірургічного втручання — ортогнатичної хірургії (хірургічної операції для того, щоб змінити форму щелеп та обличчя).

Уляна Гук

лікар - гнатолог
«Клініка Заблоцького»,
Київ

Іванна Іванів

лікар - гнатолог
«Клініка Заблоцького»,
Львів

Оклюзійна хвороба

Небагато людей знає, що, окрім руйнівного впливу мікроорганізмів, причиною пошкодження і втрати зубів є їх перенавантаження або ОКЛЮЗІЙНА хвороба. На жаль, цей термін не представлений в українській медичній літературі, хоча комплекс по-

рушень, які спостерігають під час виникнення хвороби, включає в себе ураження не лише зубів, а й жувальних м'язів та суглобів нижньої щелепи.

Найбільш підступним у випадку цієї хвороби є те, що виявити її САМОСТІЙНО практично неможливо. Ранні стадії розвитку оклюзійної хвороби супроводжуються певними ОЗНАКАМИ, які може побачити і зрозуміти тільки кваліфікований стоматолог-гнатолог-лікар, який займається порушеннями змикання зубів (оклюзії).

Ваша 16-ти або 20-ти річна дитина може мати абсолютно здоровий вигляд, рівні білі зуби, красиву посмішку, але ПОТРЕБУВАТИ, наприклад, ортодонтичного лікування, видалення “зубів мудрості” чи іншого стоматологічного втручання.

Що ж це за таємнича хвороба, звідки вона береться, як її виявити та лікувати?

Оклюзійна хвороба — це незбалансований (нестійкий) прикус (змикання зубів). Невиявлена та нелікована, вона спричиняє у кращому випадку стирання зубів, пошкодження кістки та ясен навколо зубів, у гіршому – втрату зуба та/або хвороби скронево-нижньощелепних суглобів та м'язів щелеп, за допомогою яких ми жуємо. Оклюзійною хворобою часто нехтують через її безсимптомність, і багато пацієнтів сприймають її як природне вікове стирання зубів.

«Запам'ятайте — зуби не стираються від їжі чи віку!»

Перебуваючи у постійному нервовому напруженні через навчальний процес (чи хвилюванні через закоханість), ваш дорослий син або донька можуть за 1 рік «з'їсти» свої АБСОЛЮТНО ЗДОРОВІ, без жодної пломби, зуби на третину! Крім того, зуби можуть стертися зсередини, а не по висоті, і в певний момент просто зламатися.

Наслідком оклюзійної хвороби може бути підвищена чутливість зубів, сколи та злами зубів і пломб, поява головного болю, шуму у вухах, болю під час пережовування їжі, неможливість широкого відкривання рота. Варто зазначити, що СИМТОМИ (скарги), які помічають пацієнти і з якими звертаються до лікаря, виникають значно пізніше, ніж ОЗНАКИ, які спеціаліст може виявити на ранній стадії і ПОПЕРЕДИТИ прогресування захворювання. Ускладнення, що виникають на пізніх стадіях розвитку, вимагають складнішого і тривалішого лікування, якого можна було УНИКНУТИ, вчасно діагностувавши (виявивши) проблему.

Обстеження гнатолога — складне, комплексне і його може виконати лікар, який отримав спеціальну освіту. На жаль, гнатологію як дисципліну у медичних вузах України не викладають, отримати відповідну освіту та кваліфікацію гнатолога лікар-стоматолог може тільки за кордоном. Тільки недавно ми розпочали проведення курсів з цієї тематики в рамках «Стоматологічної Академії Заблоцького», щоб подібні знання можна було отримати і в Україні.

У «Клініці Заблоцького» ми вирішили, що дітей 17-річного віку, яких “дитячі” стоматологи передають на лікування «дорослим» стоматологам, обов'язково оглядає гнатолог. Ми зробили так, щоб не пропустити проблеми у тих пацієнтів, у яких, на перший

погляд, все добре. Погодьтеся, у такому віці ваша доросла дитина все ж ще не зовсім доросла і піклуватися про своє здоров'я самостійно ще не завжди може, особливо, якщо немає жодних скарг, а вигляд зубів її цілком влаштовує. Природно, що Ви вважаєте важливим, щоб Ваша “доросла” дитина була відповідальною за своє здоров'я. І це дуже правильно. Проте Ваші “дорослі” діти потребують підказок. Відповідальність за підказки несете Ви – батьки. Важливо щоб Ви навчили дітей розуміти концепцію профілактики, тому що діти, навіть ті, що виросли, звертаються до лікаря, коли щось болить. Якщо діти усвідомлять важливість профілактики в стоматології, то згодом так само відповідально ставитимуться до профілактики в інших сферах медицини, наприклад, в кардіології, гінекології тощо.

Відповідальність батьків — консультація дитини (починаючи з 16–17-річного віку!), обстеження, періодичний огляд у спеціаліста, який вчасно діагностує або заперечить наявність оклюзійної хвороби. Лише після першого обстеження лікар зможе рекомендувати необхідність повторного обстеження і повідомить, коли це краще зробити.

Не чекайте появи симптомів

Якщо Ваш лікар, який не є гнатологом, повідомить Вас або Вашу дорослу дитину про те, що у неї є легка стертість зубів, тріщини емалі, клиноподібні дефекти біля шийок зубів, чи хруст або дискомфорт при відкриванні рота, шукайте гнатолога, щоб отримати його рекомендації.

**«Вчасна діагностика = попередження ускладнень
= менший об'єм необхідного лікування»**

Стандартом турботи ТМ «Клініка Заблоцького» про наших маленьких пацієнтів є:

- Безпека дітей — найвищий в Україні рівень інфекційного контролю (батьки можуть не турбуватися про можливе зараження вірусними гепатитами та/або внутрішньо-лікарняною інфекцією);
- Міждисциплінарна допомога (ми співпрацюємо з лікарями різних стоматологічних і не стоматологічних спеціальностей) для дітей з супутніми, а також тяжкими захворюваннями (педіатр, ЛОР, логопед, дитячий імунолог, гематолог, гастроентеролог, алерголог);
- Змістовна консультація та нагадування про подальші візити;
- Профілактичні огляди кожні 6 місяців (за потреби один раз на 3 місяці);
- Індивідуальні рекомендації стоматолога щодо режиму вигодовування у ранньому віці;
- Проведення профілактичних заходів (герметизація фісур та глибоке фторування) для захисту від карієсу молочних та постійних зубів одразу після їх прорізування;
- Своєчасна діагностика та лікування захворювань зубів;
- Професійна дитяча гігієна з 6-ти років (за потреби раніше) для збереження здоров'я зубів та ясен;

- Персональний підбір засобів з догляду за ротовою порожниною Вашої дитини відповідно до віку (допоміжні засоби для прорізування зубів, щітки, пасти, ополіскувачі);
- Консультація ортодонта з 3–4 років (за потреби раніше), що дає можливість запобігти розвитку неправильного прикусу та вчасно почати ортодонтичне лікування;
- Інформування батьків про можливість збереження стовбурових клітин молочних зубів в період з 6 до 12 років;
- Інформування батьків про доцільність, ефективність та безпечність вакцинації;
- Переведення у 17-річному віці під опіку дорослого стоматолога з максимальною кількістю здорових зубів.

Центр Дитячої Стоматології
ТМ «Клініка Заблоцького»:

«Наша турбота про Ваших дітей
— на все життя!»

Центр Дитячої Стоматології «Клініка Заблоцького»
Київ, вул. Новогоспітальна, 5, 01133
Львів, вул. Коперника, 20, 79005
www.zablotskyy-children.com
Facebook: [zablotskyy.children](https://www.facebook.com/zablotskyy.children)

Ярослав Заблоцький
Чому я За. Чому я Проти.
Дитячі зуби — дорослі відповіді

Редагування: Юлія Погоріла
Художнє оформлення: Максим Рассамакін
Макет і верстка: Максим Рассамакін